

is eléggé kényszerítgeté Rákóczi, hogy az ő hűségére álljon, de rá nem vehető; sokáig raboskodtatá, utoljára elbocsátá, Bécsben felmene, onnan Erdélybe vissza."

Az adott szó szentsége nem engedte meg, hogy Verzereskul kuruczczá legyen; de más részről hálátlanságot sem akart elkövetni avval az uralkodóval szemben, ki nem egy ízben érezte jóindulatát a magukra hagyott és mindenkitül üldözött örményekkel... Azért alig adta elő a regulus-i jellem helyes okait, melyek miatt nem szegőthetik párthívei közé, Rákóczi nemcsak nem neheztelt többé reá, de sőt - nagy tudományáért, széles ismeretköréért, pártatlanságáért, buzgó apostolkodásáért - nagyrabecsülésének kiváló jeleivel halmozta el: papi teendőit akadálytalanul teljesíthette és Kassán szabadon járhatott - kelhetett..."

Verzár Oxendius 3 évet töltött így Rákóczi fogságában. Hazafiasságára jellemző, hogy a Rákóczi szabadságharcot megelőzően a török támadásai visszaverésére Beszterce közelében fegyveres embereivel útját állja a pusztító ellenségnek. Beszterce megmenekül, de a török elfogja a vezért és elhurcolja. Három évet tölt Verzár Oxendius a török fogságában.

1712-ben Verzár Oxendius Bécsbe ment, hogy a Szamosújvár városának ígért diplomát megszerezze. Az idő haladt és a bajok sokasodtak. Végre 1714. jan. 2-án a következő örmény levelet intézték hozzája hívei:

„Doctor Oxendius lelkiatyánknak. Óhajjuk és látni akarjuk; várjuk hazajövetelét, hogy viszontláthassa az Erdélyben: Szamosújvárt, Görgényben, Ebesfalván és Gyergyóban lakó és bajokkal küzdő népét... Most az ország főemberei minket elválasztanak a szamosújváriaktól és pedig a görgényieket, ebesfalviakat és gyergyóiakat... és ránk adót vetnek. Azért kérjük Szentatyaságodat, hogy - ha lehet - minél előbb térjen vissza, hogy lássuk: mihez kell magunkat tartani."

Hiába várták hívei: Bécsben 1715. márcz. 10-én megmérgezte az a család, mely ilyen nemtelen úton akart a görgényi nagy uradalom birtokába jutni, azon drága uradalom birtokába, mely az örmény püspökségnek volt ígérve.

Verzereskul földi maradványai Bécsben a misericordianusok lipótvárosi templomában vannak eltemetve."

Hunánián Vártán lembergi örmény kath. érsek Verzereskul Oxendius hitküldéért általános helyettessé és adminisztrátorrá tette 1687. febr. 13-án, VIII. Sándor pápa pedig 1690. október 3-án aladai püspökké és apostoli vicariussá nevezte ki.

Verzereskul püspök huszonöt évig 1690-1915 állott az erdélyi örmény kath. egyház élén."

(Szongott Kristóf: Szamosújvár monográfiája I. kötet 106., 266-297 old.)

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület hálásan megköszöni támogatóinak, hogy 2003-ban a személyi jövedelemadójuk 1 %-át, 296.098 Ft-ot az egyesület célkitűzései megvalósítására ajánlották fel. A kapott összeget könyvkiadásra kívánjuk fordítani, kultúránk megőrzése érdekében.

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

A Terézvárosi Szt. Teréz Búcsú örmény napja

Október 18-án népes közönség zsúfolódott az eseményre, amelyet immár ötödik alkalommal is Kopeczky Lajos vezetett.

Wertáné Görgényi Kinga elnök asszony ez alkalommal első ízben részletesen beszélt Aviláról és Avilai Szent Teréz életéről. Avila Spanyolország egyik vallási központja volt, több

kolostorral és sok templommal, épen maradt középkori városfallal, nyolcvankét ép bástyával.

A későbbi szent tekintélyes és tiszta életű szülei a szolganéppel igen jól bántak, 12 gyermekükből 10 fiú volt, Teréz a második leány. Szenvedésekkel teli élete jó lelket és nemes szívet nevelt. Ő reformálta meg a karmelita rendet.

A falakra függesztett II. magyarörmény vándor fotókiállítás szép képei között nyolc középkori örmény templom illetve kolostor látszott. Az egyedülálló örmény építészet jellegzetességeiről dr. Issekutz Sarolta rögtönzött szemléletes ismertetést.

Csupor István muzeológus hirtelen megbetegedése miatt a fotókiállítás képeit az egyik alkotóművész, Tutsek János mutatta be részletesen.

A Fancsali János által szerkesztett Magyarörmény Könyvtár kilenc eddig megjelent kötetét Erdély-szerte több helyen már bemutatták, Terézvárosban ezt Fancsali Emese szerkesztőségi tag tette meg. A könyvek az erdélyi örményekről igen sok adatot tartalmaznak és az olvasóknak sok élményt, átfogó ismereteket nyújtanak.

Fogolyán Kristóf fuvolaművész évente elmaradhatatlan szereplője a Terézvárosi Örmény Napnak, most is a zene áhítatos élvezetére adott a hallgatóságnak lehetőséget. Az Örmény Nap meglepetését Woth Imre, a Magyar Koronaőrök Egyesületének elnöke előadása jelentette. A Szent Koronát részletesen ábrázoló képek mehökkentették a közönséget. Amikor a korona készült, a nagyító még ismeretlen volt, mégis, az örmény-grúz kolostorok csendjében működő arany- és zománcműves műhelyek az aprólékos, finom rekeszománc képeket művészi pontossággal készítették.

Az előadást a hallgatóság óriási figyelemmel kísérte. Megtudtuk, hogy a keresztnél az Úristen és az íveken a 8 apostol, az alsó pánnon pedig a három később felerősített keleti alak kivételével Krisztus és a két Arkangyal finom és azonos kidolgozása arra vall, hogy a Szent Korona egyetlen műhely alkotása.

Az előadást örmény ételbemutató követte.

Wertán Zsoltné

„...szükségünk van a művészetre, szükségünk a művészi munkára, mint ahogy szükségünk van a kultúra más termékeire is.

És mert szükségünk van rá: meg kell teremtenünk.

A múltunk megvan, a népünk él, és él még népünk művészete is.”

Kós Károly, 1923

Örménymagyarok a Sóvidéken

(harmadik, befejező rész)

Szálasi Péter és Kenyeres Gizella házasságából négy gyermek, három leány, Gabriella (1908-1989), Lenke (1910-1998) és Ilona (1922-2000), és egy fiú, Pál (1926-1944) született. Fiúk fiatalon, a második világháborúban hunyt el.

Legidősebb leányuk, Gabriella Angi Sándorral (1901-1979) kötött házassága után először Radnóton, majd Dicsőszentmártonban lakott. Három fiúk és egy csecsemő korban elhunyt leányuk született. A későn érkező gyermekáldás Sándorral (1940-2001) kezdődött, aki Dicsőszentmártonban élt és nem alapított családot, majd az építésztechnikus István-Lóránt (1945) következett, aki 1970-ben költözött Szovátára és a gépkocsivezető Pállal (1947-2003) fejeződött be. István-Lóránt 1972-ben kötött házasságot a balavásári születésű Nagy Emma gyógyszerésztechnikussal. Két fiúk született: István (1973) és László (1978), az előbbi asztalos, utóbbi gépkocsivezető. A harmadik gyermek, Angi Pál, 1975-ben költözött